

HE laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausuja	Lausunto
<p>Ammattiliitto Pro Oy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstöjärjestöt ovat olleet tyytymättömiä siihen, että ohjausryhmässä ei ole henkilöstöjärjestöjen edustusta ja hankkeen yhteistoimintamenettelyn toteutumiseen projektiryhmissä. • Nykytila ja sen arviointi –osion (s. 6) kolmas kappale antaa negatiivisen luonnehdinnan Rakennuslaitoksen toiminnasta. Asiakastytyväisyyskyselyiden ja tilaajakyselyiden perusteella arvosanat Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminnasta ovat olleet korkeammalla verrattuna muihin palveluorganisaatioihin. Tämän pitäisi näkyä nykytilan arvioinnissa. • Markkinoille suuntautuvan myynnin vaikutukset liikelaitoksessa ja Senaattikiinteistöissä –osion (s. 18) ensimmäisessä kappaleessa on ehdollisena Puolustuskiinteistöjen oma ylläpitopalvelutuotanto jatkossa. Henkilöstön näkökulmasta ja turvallisuusyiden perusteella pitää olla varmuus siitä, että Puolustuskiinteistöillä on vahva ja kattava oma ylläpitopalvelu myös tulevaisuudessa. • Henkilöstön asema (s. 19) –osion ensimmäinen kappale ehdotetaan kirjoitettavaksi niin, että henkilöstön asema turvataan, henkilöstö siirtyy, henkilöstösiirrot toteutetaan liikkeenluovutuksen periaatteita noudattaen ja lakiin sisällytetään henkilöstöä koskevat periaatteet. • Taloudellisten vaikutusten (s. 21) toisesta kappaleesta saa sen käsityksen, että vähintään 5 miljoonaa alempi kustannustaso saadaan pääosin Senaatti-kiinteistöjen ja Rakennuslaitoksen henkilöstöstä säästämällä. Esitetyillä toimilla on henkilöstövaikutuksia ja jää epäselväksi, mitä niillä tosiasiaassa tarkoitetaan. Ammattiliitto Pro Oy ei hyväksy hankkeen säästöjen tekemistä henkilöstön määrää vähentämällä ja asemaa heikentämällä. • Vaikutukset henkilöstön asemaan (s. 22), ensimmäisessä kappaleessa kuvattu tavoite työehtojen ja etuuksien yhtenäistäminen herättää henkilöstössä huolta. Tärkeää on, että tämä ei tarkoita henkilöstölle heikennyksiä. Toisessa kappaleessa on kuvattu kevyesti henkilöstön tehtävänkuviiin, työrooleihin, tehtävän suorituspaikkaan, työyksiköön liittyvät muutokset. Kolmannen kappaleen kuvaus palveluverkoston sijoittumisesta herättää kysymyksiä tehtävien ja palveluyksiköiden sijainnista nykyhetkeen verrattuna. Etätyömahdollisuudet ja paikkariippumattoman työn mahdollisuudet on otettava hankkeessa käyttöön täysimääräisesti ja myös kirjattava näkyviksi. • Muita toteuttamisvaihtoehtoja ei ole arvioitu tarpeeksi laajasti. • Ammattiliitto Pro Oy:n nimi on korjattava lausuntopalautekohtaan oikeaksi. • Senaatti-kiinteistöt-liikelaitos, Puolustuskiinteistöt-tytärliikelaitos, liikelaitoskonserni, yhteiset palvelut ovat lakiluonnoksessa hankalasti ymmärrettäviä. Samoin ohjauksesta säättäminen, valtiovarainministeriön rooli, puolustusministeriön rooli ja vastuu. Puolustuskiinteistöjen hallinto, johtajan asema ja hallituksen rooli kaipaavat selkeyttä. • Puolustuskiinteistöillä pitäisi olla toimitusjohtaja, mikäli Senaatti-kiinteistöillä on toimitusjohtaja. Epäselvyyttä on siitä, kuka on konsernin toimitusjohtaja. • Henkilöstön aseman asianmukaisiin järjestelyihin mahdollisesta päätöksestä toimeenpanoon tarvitaan aikaa vähintään vuosi.
<p>Eduskunnan oikeusasiamies</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EOA pitää aiheellisena, että valtion kiinteistöomaisuuden hallinnasta vastaavien liikelaitosten toiminnasta säädetään luonnostelluin tavoin entistä kattavammin laissa. Liikelaitosjärjestelmän perusteita koskevat säännökset tytärliikelaitosrakenteesta voisi olla luontevaa sisällyttää liikelaitoksia koskevaan yleislakiin erityislain sijaista tai sen ohella. • Saattaa olla ongelmallista, mikäli puolustusministeriön hallinnonalalle kuuluvat maanpuolustukseen käytettäviin kiinteistöihin liittyvät kysymykset viime kädessä kuuluvat

	<p>valtiovarainministeriön ohjauksellaan piiriin. Itsenäisenä liikelaitoksena Puolustuskiinteistöt olisi lähtökohtaisesti puolustusministeriön hallinnonalalla ja siten puolustusministeriön ohjauksessa. Valtiovarainministeriön ohjaukselta ei tällöin toteutuisi samalla tavalla kuin tytärliikelaitosmallissa, mikä saattaisi selkeyttää vastuukysymyksiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikäli liiketoiminnan käsite liikelaitoslaissa poikkeaa muusta lainsäädännöstä, olisi valitun ratkaisun sisältöä ja syitä lainkohdan perusteluissa kuitenkin aihetta avata. Kun sopimuksiksi otsikoitujen asiakirjojen käyttö nähdään hallituksen esityksen luonnoksessa (kohta 3.2.1) esitetyn tavoin keskeisenä osana liikelaitoslaissa tarkoitettua liiketaloudellisten periaatteiden noudattamista, olisi luonteavaa, että liiketaloudellisten periaatteiden sisältöä lain esitöissä sopimusten käyttöön liittyen avattaisiin. • Vuokrasopimuksiksi otsikoitujen valtion sisäisten asiakirjojen käyttöä tai niiden sisällön määräytymisen perusteita ei mainita nykyisessä tai luonnostellussa liikelaitoslaissa Tämä puute olisi korjattavissa nyt kysymyksessä olevan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä lisäämällä liikelaitoslakiin sopimusten käyttöä koskeva säännös. Samalla voitaisiin säätää, että in house -sopimuksissa noudatettaisiin soveltuvin osin liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain (482/1995) tai maanvuokralain (258/1966) säännöksiä. Mikäli liikelaitoslakiin lisättäisiin maininta in house -sopimusten käytöstä, olisi luonteavaa lisätä lakiin samalla maininta myös siitä, missä sopimuksista johtuvat erimielisyydet ratkaistaan. • Lakiin tai ainakin hallituksen esityksen perusteluihin olisi aiheellista sisällyttää jonkinlaisia suuntaviivoja siitä, miten liiketaloudellisia periaatteita tulisi soveltaa suojeltujen arvovakennusten omistamisessa ja liikelaitosten toiminnassa ylipäätensä.
<p>Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestöllä ei ole huomautettavaa valtion liikelaitoksesta eikä Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annettavien lakien luonnoksista.
<p>Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lakiehdotuksen 2§:ssä määritellään Senaatti-konsernin liikelaitosten tehtävät. Pykälän tekstissä todetaan, että Puolustuskiinteistöt vastaa Puolustusvoimien ja Puolustusvoimien määrittelemien kumppanien tarvitsemista tilapalveluiden tuottamisesta. Muotoilu antaa ymmärtää, että palveluita ei välttämättä tuoteta itse, vaan ne voidaan myös hankkia ostopalveluina. Tämä luo epävarmuutta henkilöstön keskuudessa. Teksti tulisikin täsmentää siten, että Puolustuskiinteistöt tuottaa tarvittavat tilapalvelut. Kirjaus siis vastaavasti, kuin edeltävässä kohdassa ”Senaatti-konsernin liikelaitosten tehtävänä on tuottaa tilapalveluja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja”. • JHL pitää hyvänä, että henkilöstövähennyksiä ei ole tulossa. Sen sijaan epävarmuutta henkilöstön keskuudessa aiheuttaa erityisesti kaksi asiaa. <ol style="list-style-type: none"> 1. Mahdolliset tehtävien muutokset ja siirrot paikkakunnalta toiselle. Lakivalmistelun kuluessa ei ole ollut arviota siitä, kuinka suurta osaa henkilöstöstä mahdollinen siirto uusiin tehtäviin ja/tai toiselle paikkakunnalle koskettaa. Mahdollisiin työskentelypaikkakunnan muutostilanteisiin liittyen tulee mahdollistaa erilaisten tukimuotojen käyttö kuten esimerkiksi koulutustuki tai irtisanoutumiskorvaus. 2. Suoja-aika ulottuu siirtymishetkellä voimassa olevan työehtosopimuskauden loppuun saakka. Tällä hetkellä arvio on, että suoja-aika päättyy keväällä 2022. Henkilöstöä ja henkilöstöjärjestöjä huolestuttaa erityisesti se, mitä palvelussuhteen ehdoille tapahtuu suoja-ajan päättymisen jälkeen. Tämä epävarmuus saattaa johtaa tilanteeseen, jossa osa nykyisestä henkilöstöstä hakeutuu muualle töihin ja menetetään osaavaa ja puolustushallintoon sitoutunutta henkilöstöä. Henkilöstön pysyttämiseksi ja osaamisen säilymistä varmistamiseksi henkilöstön asema liikkeenluovutuksen suoja-ajan päättymisen jälkeen tulisi voida luotettavasti varmistaa. JHL näkee, että henkilöstön ja osaamisen säilyttämiseksi sekä

	<p>henkilöstön sitouttamiseksi tulisi asiasta tehdä sopijaosapuolten välillä aiesopimus, jolla turvattaisiin palvelussuhteen ehtojen säilyminen vähintään siirtymishetkellä voimassa olevien työehtojen mukaisina.</p>
<p>Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • KKV suhtautuu varauksella siihen, että valtioneuvoston asetuksen liitännäistoimintapoikkeusta voitaisiin luonnoksessa esitetystä laajuudessa soveltaa liikelaitoksen toimintaan, sillä Euroopan komission valtioneuvoston asetuksen liitännäistoiminnan 20 prosentin rajaa ei ole vahvistettu tiedonannon antamisen jälkeisessä oikeuskäytännössä. • KKV pitää kilpailuneutraaliteetin kannalta ongelmallisena luonnokseen sisältyvää ehdotusta, jonka mukaan valtion liikelaitoksista annettu laki velvoittaisi liikelaitosta soveltamaan markkinaperusteista hinnoittelua vain muille kuin valtioasiakkaille myytävissä palveluissa. • Sekä valtioneuvoston asetuksen liitännäistoimintapoikkeuksen näkökulmasta liikelaitoksen hinnoittelu olisi perusteltua sitoa siihen, millaisessa toiminnassa liikelaitoksen tuottamia palveluita käytetään. KKV ehdottaakin, että valtion liikelaitoksista annetun lain ehdotettu 3 § 1 momentti muutettaisiin muotoon: ”Liikelaitoksen on toimittava liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Siltä osin kuin liikelaitos itse tarjoaa palveluita kilpailutilanteessa markkinoilla, tai tuottaa palveluita asiakkailleen hyödynnettäviksi kilpailutilanteessa markkinoilla, sen on hinnoiteltava palvelunsa markkinaperusteisesti. Liikelaitos voi toimia vain vähäisessä määrin kilpailutilanteessa markkinoilla.” KKV ehdottaa myös, että esitysluonnoksessa käytettäisiin kaikkialla johdonmukaisesti termiä ”kilpailutilanteessa markkinoilla”. • Esityksestä tulisi käydä selvästi ilmi, että sillä ei ole tarkoitus muuttaa KKV:n toimivaltaa puuttua kilpailuneutraaliteettiongelmiin. KKV ehdottaa, että esityksen ja kilpailulain neutraliteettisääntelyn suhdetta kuvaileva kohta esitysluonnoksen sivulla 20 muutettaisiin muotoon: ”Valtion liikelaitoksista annetun lain muuttamisella ja liikelaitoskohtaisilla laeilla ei ole tarkoitus muuttaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivaltaa tai sitä, miten liikelaitoksen toimintaa arvioidaan kilpailulain kilpailuneutraaliteettisääntelyn puitteissa.” • KKV ehdottaa lisäksi, että kilpailulain neutraliteettisääntelyä kuvaileva kappale esitysluonnoksen sivulla 13 muutettaisiin muotoon: ”Vaikka julkiseen rahoitukseen ei edellä mainituin perustein sovellettaisi EU:n perustamissopimuksen ja siitä annetun oikeuskäytännön mukaan valtioneuvoston asetuksen liitännäistoimintapoikkeusta kansallisen kilpailulain näkökulmasta. Kilpailulain kannalta olennaisinta on varmistaa markkinaehtoisuus tilanteissa, joissa julkinen taho harjoittaa taloudellista toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivalta valvoa tätä toimintaa. Kilpailulain 4 a luvun neutraliteettisääntelyn perusteella Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on toimivalta puuttua valtion taikka sen määräysvaltaan kuuluvan yksikön harjoittamassa taloudellisessa toiminnassa sovellettuun menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen, joka esim. vääristää tai on omiaan vääristämään terveen ja toimivan kilpailun edellytyksiä markkinoilla. Näin on myös liikelaitosten osalta.” • KKV toteaa, että valtion liikelaitoksista annetun lain ehdotettujen 2 § 2 momentin ja 3 § 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa (luonnoksen sivut 39 ja 40) viitataan 2 § 2 momentin kohdissa 4 ja 5 mainittuihin asiakkaisiin, vaikka kyseisessä momentissa on lakiehdotuksen mukaan vain kohdat 1–3.

Liikenne- ja viestintäministeriö	<ul style="list-style-type: none"> • Ministeriö pitää kannatettavana hallituksen esityksen luonnoksessa esiin tuotua asiaa, että ehdotettu uusi järjestely ei lisää Senaatti-kiinteistöjen muiden valtioasiakkaiden toimitilakustannuksia tai heikennä niiden palveluita (HE s. 21). Sen sijaan hallituksen esityksessä ehdotettavilla muutoksilla parannettaisiin mahdollisuuksia tuottaa puolustusvoimille ja valtionhallinnon muille asiakkaille nykyistä parempaa tilapalvelua (HE s. 23). • Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että Senaatti-kiinteistöjen päätehtävät on tuotu esiin hallituksen esityksen luonnoksessa. Kiinteistökannan kunnosta huolehtiminen, erityisesti vanhojen ja/tai huonossa kunnossa olevien tilojen korjaaminen, on yksi olennaisimmista Senaatti-kiinteistöjen vastuulla olevista tehtävistä. • Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että hallituksen esityksen jatkotyössä ja uudistuksen seurantatyössä voisi kiinnittää huomiota myös mm. siihen, kuinka tilapalvelu ml. kiinteistöjen ylläpito ja kunto ovat kehittyneet uudessa ehdotetussa toimintamallissa ja onko ehdotettu vastuunjako ollut selkein ja toimivin ratkaisu kaikista vaihtoehdoista toteuttamisvaihtoehdoista. • Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että uudistuksella tulisi pyrkiä siihen, että kiinteistöjen riittävä ylläpito toimisi kiinteistöissä tapahtuvan toiminnan kehittymisen tukena. Toimitilakustannusten kokonaistaloudellisuuden arvioinnissa tulisi ottaa huomioon organisaation toiminnasta syntyvä yhteiskunnallinen vaikuttavuus eikä ainoastaan kustannussäästöt.
Maa- ja metsätalousministeriö	<ul style="list-style-type: none"> • MMM katsoo, että liikelaitosten välisten suorien hallinnonsiirtojen edellytyksenä tulisi olla se, että hallinnansiirron osapuolet ovat sopineet hallinnansiirrosta ja sen ehdoista. MMM katsoo, että olisi syytä ottaa maininta liikelaitoslain 13 §:n perusteluihin. • MMM:n näkemyksen mukaan Senaattikonserni on jossain määrin vaikeasti hahmotettava, kun senaattilaissa tarkoitettu Senaattikonserni ei ilmeisesti kattaisi kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä ja liikelaitoslain 5 §:ssä tarkoitettua tytä- ja osakkuusyhtiöt sisältävää konsernia. Muodostaisiko Senaatti-kiinteistöjen omistama tytäryhtiö yhdessä Senaattikonsernin kanssa Senaattikonsernikonsernin? • MMM toteaa, että esitysluonnokseen sisältyvän liikelaitoslain 3 §:n perustelut eivät vastaa ehdotettua pykälää. Perusteluissa viitataan mm. lain 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohtiin, mutta pykälän 2 momentissa on vain kolme kohtaa.
Metsähallitus	<ul style="list-style-type: none"> • Esitetyillä lakimuutoksilla ei ole vaikutusta Metsähallituslakiin. • Puolustuskiinteistöjen ohjausrakenteen selkeyteen on syytä kiinnittää jatkovalmistelussa erityistä huomiota. Esimerkiksi 8 §:n kohdalla ei käy ilmi, onko ja millaiset asiat Puolustuskiinteistöjen hallinnosta myös Senaatin hallituksessa käsiteltäviä. • Hallinnansiirtoja koskevaa kohtaa (13 §) on hyvä vielä tarkistaa ja täydentää lausunnosta tarkemmin ilmenevät seikat huomioon ottaen. • Kun yleinen liikelaitoslaki ei koske Metsähallitusta, olisi hyvä varmistaa, missä määrin sen perusteluissa voidaan tarkentaa Metsähallituslain tulkintaa. • Valtion kiinteistövarallisuuden omistaminen ja hallinta –osiossa (s. 5) teksti tulisi korjata muotoon: Pääosa valtion omistuksista on keskitetty rakennetun omaisuuden osalta Senaatti-kiinteistöille ja maa-, metsä- ja vesialueiden osalta Metsähallitukselle. • Korjaus myös sivulla 8 olevaan tekstiin: ~~Senaattikiinteistöt omistaa valtion hallinnassa olevat rakennetut alueet ja Metsähallitus maa- ja vesialueet~~ Senaattikiinteistöjen hallinnassa on valtion omistamat rakennetut alueet ja Metsähallituksen hallinnassa on maa- ja vesialueet.

Oikeuskansle- rinvirasto	<ul style="list-style-type: none"> • Ehdotettu liikelaitosorganisaatio olisi ilmeisesti kokonaan uusi valtion toiminnassa. Tämän vuoksi olisikin perusteltua kuvata esityksen keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa kootusti ja tiiviisti, mitä tällainen organisaatiomalli käytännössä tarkoittaa vastuiden, eduskunnan ohjaustoimivallan, kirjanpidon ja talouden sekä hallinnon kannalta. Nyt esitysluonnoksesta vielä puuttuu tällainen kokoava perusteluteksti. • Puolustuskiinteistöjen yhtiöittämisvaihtoehdon kuvauksessa (s. 25) viitataan siihen, että puolustuskiinteistöjen siirtoon valtion täysimääräisesti omistamaan yhtiöön ja sen edellyttämään kiinteistöjen luovutukseen tai sitä koskevan päätösvallan rajoitukseen liittyisi perustuslaissa turvautun omaisuudensuojan kannalta ongelmia. Tältä osin OKV toteaa, että julkisyhteisöt, kuten valtio, eivät vakiintuneen tulkinnan ja lainsäädäntökäytännön mukaan nauti perusoikeussuojaa. • Lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin viittaus eduskunnan ohjaustoimivallan sääntelystä muilta osin liikelaitoslaissa ei ole sisällöltään onnistunut jättäessään huomioimatta eduskunnan ohjaustoimivallan palautumisen keskeisiltä osiltaan perustuslakiin. Momentti ei ole myöskään tarpeellinen, sillä lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentissa säädetään jo valtion liikelaitoksista annetun lain soveltamisesta muilta osin. Momentin perustelut eivät ole yhdenmukaiset säännöstekstin kanssa. • Senaatti-konsernin asiakirjojen turvallisuusluokitusta koskevasta 1. lakiehdotuksen 9 §:n 3 momentista puuttuu säännöskohtaiset perustelut, minkä vuoksi on vaikea arvioida säännöksen tarvetta. Ehdotettu säännös on ilmeisesti tarkoitettu poikkeukseksi tiedonhallintalaista, ja olisikin tarpeen, että tämä selvitetäisiin säännöskohtaisissa perusteluissa. • Suhdetta perustuslakiin kuvaava jakso on esitysluonnoksessa perusteettoman niukka. Jaksossa olisi tarpeen selostaa lyhyesti perustuslain 84 §:n 4 momentin asettamat vaatimukset valtion liikelaitoksia koskevalle sääntelylle sekä asiaa koskeva perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö (esim. PeVL 1/2016 vp) samoin kuin edellä käsitellyt lakiehdotuksen muut kytkennät perustuslain 84 §:n 4 momenttiin ja 82 §:n 1 momenttiin.
Oikeusminis- teriö	<ul style="list-style-type: none"> • Lakiehdotuksen 1 §:n perustelut eivät vaikuta olevan linjassa pykälätekstin kanssa. Pykälätekstin perusteella saa kuvan siitä, että ohjaustoimivalta on selvästi jaettu ministeriöiden kesken. Perusteluissa taas ilmaistaan asia hieman eri tavalla puhuttaessa ”ohjauksen valmistelusta” ja sen konkreettisesta osoittamisesta. Oikeusministeriö kiinnittääkin huomiota perustuslakivaliokunnan lausuntoon, jossa edellytetään sitä, ettei ohjaukseen ja valvontaan liittyvistä toimivallan rajoista vallitse epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta. • Lakiehdotuksen 4 §:ssä säädettäisiin eduskunnan ohjaustoimivallasta siltä osin kuin se poikkeaa liikelaitoslain 6 §:ssä säädetystä eduskunnan ohjaustoimivallasta. Pykäläteksti ja säännöskohtaiset perustelut eivät täsmää toisiinsa. Perustelujen mukaan pykälän 2 momentissa säädettäisiin liikelaitoslain 6 §:n 1 momentin 2-4 kohdissa säädettyjen valtuuksien ja suostumusten päättämisestä Senaattikonsernin tasolla. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että ko. asiasta säädetään ennemminkin pykälän 1 momentissa. Perusteluissa viitatus liikelaitoslain 6 §:ää on ehdotettu muutettavaksi samassa hallituksen esityksessä, jolloin perusteluissa olisi asianmukaista viitata ehdotetun liikelaitoslain 6 §:ään. • Lakiehdotuksen 6 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa vaikuttaisi olevan päällekkäisyyttä 1 ja 2 momentin perustelujen osalta. • Lakiehdotuksen 9 §:ssä säädettäisiin eräistä Senaatti-konsernia koskevista säännöksistä. Pykälä ja säännöskohtaiset perustelut eivät vastaa toisiaan. Pykälä on otsikoitu

	<p>eri tavalla perusteluissa ja pykäläluonnoksessa. Pykäläluonnoksen 3 momentissa säädettäisiin Senaatti-konsernin tiedonhallinnassa mahdollisuudesta turvallisuusluokitella toimintaansa liittyviä asiakirjoja. Luonnoksen perusteella ei voi päätellä, onko kyseisen momentin osalta unohtuneet perustelut vai onko momentti jäänyt pykäläluonnokseen epähuomiossa. Oikeusministeriö huomauttaa, että turvallisuusluokiteltavista asiakirjoista säädetään tiedonhallintalain (906/2019) 18 §:ssä. Tiedonhallintalakia sovelletaan sen soveltamisalan mukaan valtion liikelaitoksiin. Puolustuskiinteistöt määritellään lakiehdotuksen 1 §:ssä tytärliikelaitokseksi. Tulkinnallista hankaluutta voi aiheutua esimerkiksi tämän kysymyksen osalta luotaessa liikelaitosten osalta uudet tytärliikelaitoksen ja Senaatti-konsernin käsitteet. Asiaa voisi selkeyttää esimerkiksi määrittelemällä em. käsitteet liikelaitoksia koskevassa yleislaissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hallituksen esityksen laatimisohejien mukaisesti säätämisyjärjestysperusteluissa on asianmukaista viitata hallituksen esityksessä oleviin muihin perustuslain kannalta merkityksellisiin jaksoihin. • Esityksen 3. jakso on otsikoitu ensimmäiselle otsikkotasolle. Onko tarkoitus kuitenkin ollut sisällyttää kilpailuneutraliteettia koskeva jakso osaksi nykytilan kuvausta? • Senaattikiinteistöjä ja Puolustuskiinteistöjä koskevan lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentissa viitataan valtion liikelaitoksista annettuun lakiin (1062/2010). Samaan lakiin viitataan säädöksessä useamman kerran välillä sen virallisella nimikkeellä ja välillä kutsumanimikkeellä ”liikelaitoslaki”. Lakiehdotuksen 1 §:n 3 momenttiin tulisi viitatessa liikelaitoslakiin ensimmäistä kertaa lisätä maininta ”jäljempänä liikelaitoslaki”, jonka jälkeen säädöksessä voidaan viitata lakiin sen edellä mainitulla kutsumanimellä. Lakiehdotuksen 2 §:ssä on lisäksi turhaan mainittu toistamiseen liikelaitoslain säädösnumero. • Ehdotuksen perustelujen kieliasuun ja oikeakielisyyteen tulisi vielä kiinnittää huomiota.
<p>Puolustushallinnon rakennuslaitos PHRKL</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennuslaitos pitää uudistusta tarkoituksenmukaisena: Puolustuskiinteistöjen perustaminen selkiyttää Puolustusvoimille toimitilapalveluita tuottavien kumppanuuksien kenttää, vähentää neuvottelurajapintoja, lisää resurssien käytön joustavuutta, mahdollistaa kiinteistöjen elinkaarenhallinnan optimoinnin ja toimintamallin yksinkertaistumisen kautta parantaa edellytyksiä valmiudellisen kyvykkyyden luomiselle. • Puolustuskiinteistöuudistuksen onnistuneisuus riippuu pitkälti organisaatorakenteen ja prosessien valmistelun tuloksista: asiaa koskeva lainsäädäntö on yleispiirteistä, eikä vielä ratkaise Senaatti-konsernin sisäistä organisointia, konsernipalveluiden roolia, prosessien toteutustapaa, taloudellisia lähtökohtia tai konsernin tarkempia johtosuhteita. • Alustavista linjauksista ei ole olemassa lopullisia päätöksiä, joten Rakennuslaitos ei pysty vielä tyhjentävästi muodostamaan kantaansa toteutuksen onnistuneisuudesta.
<p>Puolustusministeriö (sis. Puolustusvoimat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Puolustuskiinteistöjen hallinnosta säädettäisiin Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 8 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan Puolustuskiinteistöillä on hallitus ja johtaja. Säännökset hallituksen nimittämisestä puolestaan sisältyisivät yleisen liikelaitoslain 7 §:ään. Pykälän perusteella valtiovarainministeriö nimittäisi Puolustuskiinteistöjen hallituksen sekä määräisi hallituksen jäsenten keskuudesta hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 8 §:n perustelujen mukaan Puolustuskiinteistöjen hallituksessa olisi normaalitilanteessa enemmistö puolustusministeriön nimeämiä edusta-

jia. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan säännökset puolustusministeriön roolista hallituksen nimittämisessä tulisi nostaa perustelutekstistä lakiin. Jäsenten enemmistön lisäksi lakiin tulisi kirjata myös se, että Puolustuskiinteistöjen hallituksen puheenjohtaja määrätään puolustusministeriön esittämien hallituksen jäsenten joukosta.

- Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 8 §:n 3 momentin mukaan Puolustuskiinteistöjen johtaja toimisi esittelijänä asioissa, jotka liittyvät palveluiden tuottamiseen Puolustusvoimille sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Muissa asioissa esittelijänä toimisi Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtaja. Puolustusministeriö pitää sinänsä perusteltuna sitä, että Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtaja osallistuu koko konsernia koskevien asioiden valmisteluun. Esittelyvastuusta tulisi kuitenkin säätää siten, että yleistoimivalta esitellä asioita Puolustuskiinteistöjen hallitukselle olisi Puolustuskiinteistöjen johtajalla, mistä pääsäännöstä Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtajan esittelyvastuu olisi poikkeus. Puolustusministeriö pitäisikin tarkoituksenmukaisena sitä, että Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtaja esittelisi Puolustuskiinteistöjen hallitukselle vain sellaiset asiat, joilla on merkittäviä vaikutuksia koko konserniin. Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa voisi olla hyödyllistä kuvata myös Senaatti-kiinteistöjen hallituksen rooli koko konserniin merkittävästi vaikuttavissa asioissa, jotka käsitellään Puolustuskiinteistöjen hallituksessa.
- PLM esittää lisäksi tarpeettomana poistettavaksi pykäläluonnoksen 1 momentin säännös siitä, että Puolustuskiinteistöillä ei ole toimitusjohtajaa. Puolustusministeriö esittää myös harkittavaksi sitä vaihtoehtoa, että Puolustuskiinteistöillä olisi johtajan sijaan toimitusjohtaja, jolloin hänen asemastaan ei olisi epäselvyyttä.
- PLM esittää, että Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 8 §:ää muutetaan lausunnosta tarkemmin ilmenevällä tavalla.
- Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 2 §:n 4 momentin mukaan Puolustuskiinteistöt hoitaisi tehtäviään valmiuslain 3 §:n 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sen mukaan kuin puolustusministeriö määrää. Kiinteistöjen ja tilojen valmiutta tulee käytännössä kuitenkin ryhtyä kohottamaan jo ennen valmiuslain mukaisia poikkeusoloja. Puolustusministeriö esittääkin, että Puolustuskiinteistöt siirtyisivät säännöksessä tarkoitettulla tavalla puolustusministeriön ohjaukseen jo normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa.
- PLM esittää, että Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 2 §:n 3 momenttia muutetaan seuraavasti: Senaatti-kiinteistöt ja Puolustuskiinteistöt tuottavat osan liikelaitosten tarvitsemista tai asiakkailleen tuottamista palveluista konsernissa keskitetysti yhdessä. Senaatti-kiinteistöt vastaa näiden palveluiden toimivuudesta.
- Erityislain 2 §:n 3 momentin perusteluteksti esityksen sivulla 32 (toinen kappale) esitetään samalla muutettavaksi lausunnosta tarkemmin ilmenevällä tavalla.
- Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 11 § sisältäisi henkilöstöä koskevan siirtymäsäännöksen. Puolustusministeriön käsityksen näin laaja siirtymäsäännös ei ole välttämättä tarpeen, vaan henkilöstön asemasta olisi selkeämpää säätää pelkällä viittauksella liikkeenluovutusta koskeviin säännöksiin (ks. esim. julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) 20 §). Mikäli laaja siirtymäsäännös kuitenkin säilytetään, pykälän 3 momentista tulisi poistaa säännökset puolustusministeriön vastuusta henkilöstön erääntyneistä saatavista. Puolustuskiinteistöt vastaisi tavanomaisella tavalla erääntyneistä saatavista suhteessa työntekijään ja laskuttaisi niistä aiheutuneet kustannukset, samoin kuin muutkin kustannuksensa, normaalin laskutuksen yhteydessä Puolustusvoimilta. Ehdotettu muutos ilmenee tarkemmin itse lausunnosta.

	<ul style="list-style-type: none"> • PLM ehdottaa esityksen perusteluteksteihin muutoksia lausunnosta tarkemmin ilmeväällä tavalla seuraaviin kohtiin: luvun 3.2.1 ensimmäiseen kappaleeseen (Puolustuskiinteistöjen kansainväliset tehtävät), luvun 3.2.4 viimeiseen kappaleeseen (Hinnottelu muille asiakkaille), luvun 4 neljänteen kappaleeseen (Strategisen kumppanuuden määrittäminen), luvun 5.2.1. kolmanteen kappaleeseen (Sotilaallisen maanpuolustuksen menot), luvun 5.2.1 viidenteen kappaleeseen (Tietojärjestelmäkustannukset), luvun 5.2.2 kahdeksanteen kappaleeseen (Henkilöstövaikutukset), luvun 5.2.3 ensimmäiseen ja kolmanteen kappaleeseen (Vaikutukset tekniseen turvallisuuteen), 1 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin, 2 §:n valtion erityistehtävyyhtiöihin, • Muutosehdotus kohtaan Rakennuslaitoksen lisärahoituksen tarve vuonna 2020 (s. 43). • Hankkeen lausuntokierroksen aikana on noussut esiin useita Puolustuskiinteistöjen toimintaan liittyviä mahdollisia muutostarpeita, jotka kohdistuvat ainakin arvonlisäverolakiin, työaikalakiin ja turvallisuusselvityslakiin. Lisäksi Puolustuskiinteistöjen perustamiseen liittyvät asetustason muutostarpeita ainakin tekniseen turvallisuuteen ja maanpuolustuksen kannalta erityissuojattaviin kohteisiin liittyen. Hankkeen aikataulu ja valmisteluvaihe huomioon ottaen puolustusministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena sisällyttää edellä mainittuja asiakokonaisuuksia enää tähän hankkeeseen. Puolustusministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että Puolustuskiinteistöjen perustamiseen liittyvät mahdolliset muut säädösmuutostarpeet selvitetään ja niitä koskevat muutokset valmistellaan mahdollisimman pian.
Senaatti-kiinteistöt	<ul style="list-style-type: none"> • Senaatti-kiinteistöjen mukaan on tärkeää, että uudistuksessa konsernirakenne ja yhteisten palveluiden asema säilyvät. On tärkeää, että yhteisten palveluiden rooli ja vastuut tulevat kirjatuksi esitetyllä tavalla lakiin. • Senaatti-kiinteistöt tuo esiin, että liikelaitosten asiakaspiirin kehittyessä jatkossakin, tulisi lainsäädännössä olevaa asiakasmääritelmää tarkastella ja tarpeen mukaan päivittää. • Sivulla 33 on 4 §:n sisällöstä poikkeavasti virheellinen viittaus konsernin sisäisen lainanannon valtuuteen. • Sivulla 34 olevaa mainintaa tulisi täsmentää siten, että ei synny virheellistä käsitystä valtionlainan maksamatta jäämisestä rahoitusmarkkinoille liikelaitokselle kohdenne- tun valtion lainan osalta tilanteessa, jossa liikelaitos ei kykenisi sitä suorittamaan. • Ehdotuksessa käytettyä Senaatti-konsernin käsitettä tulisi täsmentää, että on selkeämmin todettu sen tarkoittavan laissa mainittujen liikelaitosten muodostamaa kokonaisuutta. • Erityislain 5 §:n osalta Senaatti-kiinteistöt katsoo, että Puolustuskiinteistöille tapahtuvat hallinnansiirrot voitaisiin toteuttaa myös suoraan yleislain nojalla. Esitetty erityislain 5 §:n mukainen ehdotus Puolustuskiinteistöille tapahtuvien hallinnansiirtojen käsittelystä voitaisiin poistaa. • Erityislain 8 §:n 4 momenttia tulisi täydentää Puolustuskiinteistöjen talousarvio- ja muiden julkisten talouden suunnitteluun liittyvien esitysten käsittelymekanismilla. • Ehdotuksessa sivulla 33 kuvattua tilinpäätöksen hyväksymismekanismiin kuvausta perusteluissa tulisi täydentää nykyisestä siten, että emoliikelaitoksena toimivan Senaatti-kiinteistöjen rooli tilinpäätöksen vahvistamisen menettelyssä olisi selkeämpi. • Erityislain 9 §:n perustelutekstissä on eri otsikko kuin pykälässä. • Erityislain 9 §:n 3 momentin muotoilua voisi yhdenmukaistaa 1 momentin kanssa. Erityislain 9 §:n 3 momentin perusteluja ehdotetaan muokattavaksi.

	<ul style="list-style-type: none"> • Erityislain 10 §:n 3 momentin osalta tulisi harkita selkeytettäväksi esim. perusteluissa omaisuuden siirtomenettelyä ja taseen muodostumista ainakin viittauksella liikelaitoslain 13 §:n perusteluissa olevaan menettelykuvaukseen. • Erityislain 10 §:n 5 ja 6 momenttien muotoilua ehdotetaan muutettavaksi lausunnosta tarkemmin ilmenevällä tavalla. • Erityislain 10 §:ää tulisi täydentää säännöksellä, joka vahvistaa Senaatti-kiinteistöjen olemassa olevan toiminnan katkeamattoman jatkumisen lainmuutoksesta huolimatta.
Sisäministeriö	<ul style="list-style-type: none"> • SM esittää harkittavaksi, että yksityiskohtaisissa perusteluissa todettaisiin, että sellainen kuntien infrastruktuuri, johon ei sovelleta EU:n valtioneuvoston päätöksiä, ei myöskään laskettaisi edellä mainittujen liitännäistoiminnan piiriin. • Valtiontalouden ja toimitilasäästötavoitteiden kannalta oli järkevää, että valtiolla olevaa toimitilaa, jota ei pystytä vuokraamaan sellaiselle toimijalle, joita em. valtioneuvoston päätökset eivät koske, voisi vuokrata valtion ulkopuoliselle liitännäistoiminnan rajojen puitteissa. • Sisäministeriö pitää hallituksen esitysluonnosta osittain vaikeaselkoisena, koska siinä käytetään erilaisia termejä markkinoilla toimimiseen ja ei-markkinoilla toimimiseen sekä käytetään termejä palveluiden myyminen ja liitännäistoiminta. Erityisen tärkeänä Sisäministeriö pitää sitä, että vuokraamista ja palveluiden myyntiä ei sekoitettaisi toisiinsa. Selkeyttä tältä osin voisi lisätä hallituksen esitysluonnokseen. Uusien tulkintojen ja käytännön ratkaisujen saamiseksi voisi olla tarkoituksenmukaista selkeästi erottaa toisistaan Senaatti-konsernin palveluiden myyminen ja toimitilojen vuokraaminen sekä arvioida nämä erikseen valtioneuvoston päätöksen ja hankintalain kannalta. • Sisäministeriö pitää erittäin tärkeänä sitä, ettei lainsäädäntö ja sen tulkinnat missään tilanteessa estäisi poliisihallinnon yhteistyötä kuntien kanssa, mm. selviytymisasetusten osalta. Nyt hallituksen esitysluonnosta voi tulkita siten, että esimerkiksi selviytymisasetuksiin liittyvä sekä palveluiden myynti että toimitilojen vuokraaminen sisältyvät 20 % liitännäistoiminnan rajaan. Sisäministeriö pitää todennäköisenä sitä, että valtion ja kuntien viranomaiset toimivat jatkossa muissakin yhteyksissä enemmän samoissa toimitiloissa kustannussäästöjen aikaansaamiseksi, joten senkin vuoksi olisi tärkeää olla rajoituksetta edellytykset sille, että kunta voisi olla valtiolla vuokralaisena. • Sisäministeriö pitää ongelmallisena hallituksen esitysluonnoksesta saatavaa virheellistä käsitystä siitä, että valtiolta vapautuisi toimitilaa vain täysimääräisesti myytäväksi (HE s. 16). • Hallituksen esitysluonnoksessa vaikuttaa hieman keskeneräiseltä lakiehdotusten vaikutusten arvioiminen valtiontalouden ja valtion tilatehostamistavoitteen kannalta, mikäli näitä tilatehostamisen seurauksena vapautuvia tiloja ei Senaatti-kiinteistöt voi vuokrata valtion ulkopuolisille kuin lähinnä myyntitarkoituksessa tai vähäisissä määrin toiminnan ollessa ns. liitännäistoimintaa. Sisäministeriön näkemyksen mukaan tulisi selvittää mahdollisuudet vuokrata vapautuvia toimitiloja voitaisiin valtion ulkopuolisille tahoille. • Hallituksen esitysluonnoksesta ja nykyisestä käytännöstä on tulkittavissa siten, että Senaatti-kiinteistöjen asiakasvirasto voi alivuokrata Senaatti-kiinteistöiltä vuokraamaan tiloja markkinoille tai yhteistyökumppaneilleen ei-markkinoilla toimiville, ja tätä ei huomioitaisi Senaatti-konsernitasolla arvioitaessa Senaatti-konsernin muille kuin valtiohallinnon asiakkaille suuntautuvassa toiminnassa (HE s. 31). Mikäli asiakasvirasto voi alivuokrata toimitilaa eteenpäin ja tätä ei huomioitaisi arvioitaessa markkinoilla toimista tai liitännäistoimintaa, vaikuttaisi se koko asian kiertämiseltä sekä erikoiselta tulkinnalta siitä näkökulmasta, että Senaatti-kiinteistöt (-konserni) on osa

	<p>valtiota ja vuokrasopimukset asiakasviraston ja Senaatti-kiinteistön välillä eivät ole yksityisoikeudellisessa mielessä edes sopimuksia.</p>
<p>Työ- ja elinkeinoministeriö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esityksessä kuvataan valtion liikelaitosten luonnetta valtion oikeushenkilöön kuuluvina sisäisinä palveluntuottajina. TEM:n näkemyksen mukaan esitykseen tulisi jatkovalmistelussa selvittää, miksi palvelut tuotetaan liikelaitosmuodossa ja markkinoilla toimimisen laajuus kuvata myös yleisissä perusteluissa. Lisäksi TEM katsoo, että on keskeistä tarkastella, tuottako liikelaitos itse palveluja markkinoille ja toimivatko liikelaitoksen asiakkaat markkinoilla sekä saavatko ne markkinoilla toimimiseen taloudellista etua liikelaitoksen tarjoamien palvelujen kautta. • TEM:n näkemyksen mukaan yleislakina valtion liikelaitoksen asiakaskunnan määrittely tulisi olla toimiva erilaisten liikelaitosten tarpeisiin. TEM toteaa, että EU:n valtioneuvoston päätöksessä liikelaitoksen toiminnan tarkastelun lisäksi tulee tarkastella asiakkaiden toiminnan taloudellista luonnetta. • Valtioneuvoston päätöksessä: yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 38) on kuvattu asiaa kohdallaisen suppeasti ja TEM katsoo tärkeäksi, että perusteluissa tuotaisiin esille selkeästi, etteivät kaikki julkiset hallintotoimet välttämättä täytä EU:n valtioneuvoston päätöksessä julkisen vallan käytöstä. Tarkastelun tapauskohtaisuuden ja tulkinallisuuden kuvaaminen voisi osaltaan vähentää mahdollisia virheellisiä tai liian yksipuolisia tulkintoja toiminnan ei-taloudellisesta luonteesta. • TEM katsoo, että tehtävissä, jotka luonteeltaan ja kuvaukseltaan täyttävät myös EU:n valtioneuvoston päätöksessä käytettävän julkisen vallan käytön edellytykset ja ovat siten luonteeltaan ei-taloudellisia toimia ja valtioneuvoston ulkopuolisia sekä selkeästi valtioneuvoston päätöksessä ulkopuolelle muutoin rajattujen tehtävien osalta, voidaan noudattaa muuta kuin markkinaehtoista hinnoittelua. TEM toteaa, että on keskeistä arvioida tapauskohtaisesti asiakkaiden toiminnan taloudellinen luonne EU:n valtioneuvoston päätöksessä vakiintuneen taloudellisen toiminnan käsitteen pohjalta. • TEM:n näkemyksen mukaan sidosyksiköille suunnatun palveluntarjonnan hinnoittelun tulisi perustua siihen, millaiseen toimintaan palvelujen käyttö kohdistuu ja pyrkiä estämään kielteiset markkinavaikutukset. Koska sidosyksiköiden asemaan EU:n valtioneuvoston päätöksessä liittyy eräitä selvennyksiä vaativia kohtia, suosittelee TEM asiiantilan selvittämistä komission kanssa. • TEM esittää korjattavaksi esitysluonnoksen sivulla 40 olevaa lausetta, joka koskee sidosyksiköiden ulosmyynnin hinnoittelua. Viimeisestä lauseesta saa sen virheellisen käsityksen, että markkinaehtoista hinnoittelua ei olisi tarpeen soveltaa sidosyksikön ulosmyyntiin. • TEM katsoo, että yleisessä valtion liikelaitoslain asiakasmäärittelyssä tulisi korostaa asiakkaiden taloudellisen toiminnan tapauskohtaista tarkastelua. • TEM korostaa, että liitännäistoiminnan tulee liittyä suoraan infrastruktuurin toimintaan, sen on oltava infrastruktuurin kannalta välttämätöntä tai liitännäistoiminta liittyy kiinteästi infrastruktuurin ei-taloudelliseen käyttöön. • Esityksen mukaan yleisen valtion liikelaitoslain 2 § 2 momentin 3-5 mukaisille asiakkaille liikelaitoksen toteuttama myynti olisi liitännäistoimintaa. TEM huomauttaa, että em. lainkohta sisältää vain kolme kohtaa (ei viittä), joten esitystä on syytä korjata tämän osalta. • TEM katsoo, että esitysluonnoksessa olisi tarpeen korostaa, että infrastruktuurin liitännäistoimintaa koskeva poikkeus koskisi vain sellaisia liikelaitoksia, joiden toiminta perustuisi infrastruktuurin käytölle, jotta yleisen valtion liikelaitoslain puitteissa kyseistä poikkeusta voitaisiin hyödyntää.

	<ul style="list-style-type: none"> • Esitysluonnoksen kappaleessa 3.1 sivulla 13 olevaa kirjausta TEM esittää muutettavaksi samalla tavalla kuin KKV on esittänyt. • Samoin esitysluonnoksen kappaleessa 5.1.4 sivulla 20 olevaa kirjausta TEM esittää täydennettäväksi samoin kuin KKV.
Valtiokonttori	<ul style="list-style-type: none"> • Valtion rahastoista käytetään säädöksissä eri käsitteitä, vaikka tarkoitetaan samaa asiaa. Nimenomaan valtion rahastoa tarkoitettaessa tulee käyttää nimitystä valtion rahasto. Liikelaitoslakiehdotuksen 2 §:ssä voisi selvyden vuoksi mainita, että kysymys ei ole mistä tahansa talousarvion ulkopuolisesta rahastosta vaan talousarvion ulkopuolisesta valtion rahastosta.
Valtioneuvoston kanslia	<ul style="list-style-type: none"> • Uudistuksessa tulee varmistaa, että Senaatti-kiinteistöjen muiden asiakkaiden asema ei saa heikentyä. • On tärkeää varmistaa, että vältetään mahdollisesta ylimääräisestä hallinnosta syntyvät kokonaiskustannukset uudessa konsernirakenteessa, vaikka tämä onkin minimoitu sillä, että ei olla esittämässä kahta erillistä itsenäistä liikelaitosta. • Valtioneuvoston kanslia haluaa tuoda esille, että valtioneuvoston yhteiseen varautumiseen ja valmiuden tehostamiseen liittyen valtioneuvoston päätöksentekoa tukevien tilojen osalta valtioneuvoston kanslialla on valtioneuvoston yhteisen varautumisen vastuu ja siksi intressi ohjata tiloissa tukipalveluja tuottavaa Senaatti-kiinteistöjä. Tämä vaatii vähintään valtiovarainministeriön ja valtioneuvoston kanslian välistä ohjauksen koordinoitua mahdollisen ristiriitaisen ohjauksen minimoimiseksi. • Kiinteistöautomaatio- ja valvontajärjestelmien haavoittuvuudet on syytä tunnistaa myös muissa keskeisissä ja keskeisille toimijoille tarkoitetuissa valtionhallinnon rakennushankkeissa. • Kiinteistöalan vasteajan lyhentäminen käyttämällä jo normaalioloissa mahdollisimman laajasti poikkeusolojen toimitiloja ja pitämällä tilojen valmiutta entistäkin korkeammalla pitäisi monistaa kansalliseksi toimintamalliksi kaikissa poikkeusolojen toimitiloissa niiden käytettävyyden ja yleiskunnan näkökulmasta.
Valtiovarainministeriön budjettiosasto	<ul style="list-style-type: none"> • Ehdotettu sääntely mahdollistaisi, että liikelaitos voisi toimia tietyin reunaehdoin vähäisessä määrin markkinoilla. Ehdotus perustuu EU:n valtiontukioikeudesta tehtyyn arvioon. Arvion oikeellisuus koskien erilaisia palveluja on suunnitellulla tavalla tarpeen vielä varmistaa yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön sekä EU:n kanssa. • Valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevat perustelutekstit, joita sisältyy mm. jaksoon 3 (Kilpailuneutraliteetti valtion liikelaitoksessa), alajaksoon 5.1.3 (Yleiset liikelaitoslain kehittämistarpeet) ja liikelaitoslakiehdotuksen 2 §:n ja 3 §:n yksityiskohdaksiin perusteluihin on tarpeen koota tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi jaksoon 3. • Esitysluonnoksen jaksossa 13 (Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys) ei ehdoteta lakiehdotusten saattamista eduskunnan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi. Budjettiosasto katsoo, että Senaatti-kiinteistöjä ja Puolustuskiinteistöjä koskeva lakiehdotus (lakiehdotus 1) on siihen sisältyvän tytärliikelaitosrakenteen sekä sitä koskevan eduskunnan ja toisaalta kahden ministeriön jaetun ohjaustoimivallan vuoksi perusteltua saattaa perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi. • Budjettiosasto katsoo, että liikelaitoslain 3 §:n 1 momentin uudeksi toiseksi virkkeeksi on perusteltua lisätä pääasiallista nykytilaa vastaava säännös, jonka mukaan palvelut 2 §:n 1 momentin mukaisille (valtio)asiakkaille voidaan hinnoitella omakustannusarvon mukaisesti.

Valtiovarainministeriön JulKICT-osasto	<ul style="list-style-type: none"> • Taloudelliset vaikutukset: Muutoksen yhteydessä tulee kuitenkin tarkasti arvioida yhtenäistämisasastetta suhteessa saavutettavaan taloudelliseen potentiaaliin. • VM JULKICT katsoo, että esim. tietohallinto- ja tiedonhallintotoiminnot ovat sellaisia, että niiden järjestäminen on tarkoituksenmukaista toteuttaa konsernipalveluna. Tällä varmistettaisiin ICT-palveluiden yhteentoimivuus ja voitaisiin välttää päällekkäisiä ratkaisuja. VM JULKICT suosittelee myös, että nykyinen Valtorin TUVE-palveluiden käyttöön liittyvä asiakkuus, mikäli sitä päätetään jatkaa, hoidettaisiin koko konsernin osalta keskitetysti. • VM JULKICT arvioi, että Puolustushallinnon Rakennuslaitoksen ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin välisiä sopimuksia ei voida siirtää sellaisenaan Puolustuskiinteistölle vaan palveluiden tuottamisesta välttämättömiltä osin siirtymäaikana on sovittava erikseen. Mikäli Valtorin tuottamia palveluita on tarpeen käyttää myös jatkossa, on otettava huomioon, että Valtori toimii palvelutuottajana vain valtion viranomaisille, mutta turvallisuusverkon palveluiden osalta myös VM:n erikseen hyväksymille toimijoille, joiden tehtävät liittyvät julkisen hallinnon turvallisuusverkko-toiminnasta annetun lain 2§:n mukaisiin toimintoihin. Puolustushallinnon Rakennuslaitos on hyväksytty turvallisuusverkon käyttäjäksi ja käyttöönottoprojekti on edelleen käynnissä. Mikäli turvallisuusverkon palveluja halutaan käyttää muutoksen jälkeen, on käyttöoikeus haettava uudelleen ennen siirtoa. VM JULKICT katsoo, että TUVE-palveluiden käyttöoikeuden siirto on mahdollista lisätä myös lain siirtymäsäännökseen. • Hallituksen esityksen voimaantuloajaksi on esitetty 1.1.2021, jolloin toiminnot siirtyisivät Puolustuskiinteistölle. VM JULKICT tuo esille, että siirron valmistelujen yhteydessä on tullut esille kriittisiä tietojärjestelmiin liittyviä muutostöitä, joilla on vaikutusta myös Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin vuoden 2020 tehtäviin. Esille tulleet tehtävät eivät ole olleet tiedossa vuoden 2020 työsuunnittelua ja resursivarauksia tehtäessä, joten niiden tekeminen asetetussa aikataulussa saattaa olla vaikeaa. VM JULKICT katsoo, että mikäli Valtorin tehtäviä tulee priorisoida Puolustuskiinteistöjen perustamisen takia, on asiassa kuultava erityisesti turvallisuusverkon käyttäjiä, joilla on useita projekteja käynnissä, joissa Valtorilla on merkittävä rooli. VM JULKICT esittääkin, että viimeistään eduskuntakäsittelyn aikana aikataulua on oltava mahdollista tarkistaa. • Hallituksen esityksen kohdassa 8.3 on esitetty muutosta lakiin julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (myöh. TUVE- laki). Muutos kohdistuu lain 7§:n 2. momenttiin - Verkko- ja infrastruktuuripalvelujen tuottajan tehtävät. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus Rakennuslaitokseen korvattaisiin viittauksella Puolustuskiinteistöihin. VM JULKICT tuo esille, että vaikka muutos ei sinällään muuta aiempia vastuita, on kuitenkin olennaista ottaa huomioon, että Puolustuskiinteistölle tulee erityisiä vastuita myös TUVE-laista. • Jos arvioidaan että Senaatti-konsernilla tai Puolustuskiinteistöillä on käsiteltävänä lain julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) säädetyllä tavalla viranomaisen turvallisuusluokittelemia asiakirjoja, niin lakeihin Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä ehdotetaan harkittavaksi lisäyksenä Senaatti-konsernille tai Puolustuskiinteistöille velvollisuus asiakirjojen turvallisuusluokitteluun laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta säädetyin edellytyksin.
Elinkeinoelämän keskusliitto	<p>EK ilmoitti, ettei sillä ole asiasta lausuttavaa.</p>

Sosiaali- ja terveysministeriö	STM ilmoitti, ettei se anna asiassa lausuntoa.
Ympäristöministeriö	YM ilmoitti, ettei sillä ole asiasta lausuttavaa.